

A taxis srác — régi ismerősöm — meglepődik, mikor mellé ülve mondom a címet: Cserepes sori piac.

— Te szoktál erre a szeméttelre járni? — kérdi, hangjában nem titkolt megvetéssel.

— Eppen a szemét miatt megyek. Munkaköri kötelességem okán. Mert, hogy önszántamból nem mulatnám ott az időt egy verőfényes, kánikulát ígérő vasárnap reggelén. — válaszolom piaci látogatásom tisztázandó.

— Szóval, megírod? Aztán jó keményen ám — biztat reménykedve, majd hirtelen váltással, rezignáltan teszi hozzá: persze, felesleges. Tucatnyi újságikkal után sem változik ott semmi. Azazhogy, egyre riasztóbb a helyzet. Tudod, te, mi folyik ott?

... és sorolja a városiakok többsége által igen jól ismert rémtörténeteket, miközben lépésben haladunk a Petőfi Sándor sugárút hatalmas forgalmában, az ott parkoló autók miatt már-már egysávosra szűkült úton.

Büntanya a szeméttelre

A piac bejáratát jószerével eltorlaszolja az egymást túl-
üvöltő szerencsejátékosok. Bejutni csak úgy tudok, ha rendre hozzáérek az őket segítő asszisztenciához. Magamhoz szorítom a táskámat, Rossz arcú emberek tes-
ti közelségében ez reflexszerű védekezés.

A bejárat körül a legnagyobb a tömeg. Az áporodott bűz, a sütődék olajzagával elegyítve gyomormozdító. Távolabbra igyekszem, levegősebb helyről figyelni a bűfék körüli életet.

Ki a földön ülve, ki a keskeny asztaloknál falatozik. A hurka, a kolbász bórét laza ívben a földre köpködik, s az étkezés utáni szájjöblítés is a nyílt piacon bonyolítottatik. A szemétláda gyanant kirakott papírdobozok, nejlonzacsok jószerével üresen tátonganak. Az olajtól csicsogó papírok, ételmaradékok rendre a földön landolnak.

Végigsétálok a sorokon. Még nincs tíz óra, s máris több mázsányi mindenféle hulladék gyanús eredetű töcsáktól övezve.

Egyetlen kifolyócsap, egy mellék helyiség. Több tizezer ember számára. Higiénés állapotuk ebből következően részletes leírás nem igényel. A hangulathoz illő zene: rockosított magyarnóták a 3 plusz 2 elővezetésében.

Vadkemping a város szélén

Délután ötkor már saját kocsival merészkedek vissza a tett színhelyére, hogy meg-
nézzem a tájat vásár után.

A terület — autók és tömeg nélkül — hatalmasnak látszik. Képzeltében parkosított. Egy népligetnyi tömény zöldet álmodok ide padokkal, játszótéri fájátekokkal, kicsinyke sportpályákkal. pázsittal és sűrű lombú fákkal. Ha ma hozzálátnánk, az unokáink már élvezhetnék a dásos munkánk szépségeit.

De hát ez Európa keleti fele. A kft. piacának ajtaja zárva. Belül már rendet tettek, a szemetet összeszedték. A bejárat előtti törmelék, poros területen néhány idős férfi rakosgatja a kifüggesztett nejlonzacsokba a dél-
előtti hordalékait. Innen mikor szállítják el? Nincs időm kívánni.

Elindulok a benzinkút, a szálamigyar felé. Az út men-

ti árok egyváltékban szemé-
gödör. Minden, mi hulladék-
nak nevezetetik, itt megtalál-
tatik. Ez már a senki földje,
így aztán az itteni tisztogatás
elmarad. Egy nemzetközi fő-
útvonal mellett az árokból
lassan kidomborodik a szemé-
t.

Jobbra autók sorakoznak. Utasaik — vagy inkább lakóik, hiszen a gépkocsik Kelet-Európa kereskedő vándorainak otthona is szolgál-
nak — hozzáláttak a vacso-
rakészítéshez. Parányi gáz-
tűzhelyeken gőzölög a harap-
nivaló. A krumpliháj, a me-
legben megposhadt paradicsom, gyümölcs, az elszáradt kenyér kis kupacokban a gyorskonyhák mellett.

Hol sírjaink domborulnak

Átsétálok a temetőbe. Beszél-
lik: itt is vandál piszkítás folyik. Mikor belépek — első pillantásra — nem látom nyomát. A népharag bizonyára eltűnt a kegyelet helyszínéről szóló tudósításo-
kat.

Sírt gondozó idős bácsit szőlítok. Ő bizonyonnyal gyak-
ran jár ide. Kérdem: igaz-e a hír, hogy a piacok s a vad-
kemping lakói nem kímélik a temetőt?

Az öregúr nem szól, csak int, menjek utána. Néhány méter után megállja emeli a kezét. Ő sem lép tovább. A kerítés tövében végig fekszik.

Az öreg nem kommentál. Karon fog s a legközelebbi kúthoz vezet. Mintha tejjel töltötték volna meg. Kérdően nézek rá, mert nem is sejtem, a hófehér víz keletkezésének az okát.

— Itt borotválkoznak, mosakodnak, mosnak. A teregetés sem marad el, van bőven fitt.

— Egy lélek sincs rajtunk kívül. — mondom hitetlenkedve. Véletlen, hogy nem találkozunk közülük senkivel?

Kőjál-engedély nélkül

— Jöjjön el hajnalban, vagy délelőtt. Most elvonul-
tak a Marx téri piacra. — mondja a szűkszávú öreg, s a társalgást berekesztendő, el-
siet.

A vásártér és környéke még csendes. Este 7 óra van.

Az új transzport majd éjszaka érkezik.

— Mielőtt bármit is kér-
dezné: elmondom: a piac közegészségügyi hatósági engedély nélkül működik. — kezdi beszélgetésünket Őrs-
vári Judit, a Szeged Megyei Városi Közegészségügyi-Jár-
ványügyi Szolgálat vezetője.

— Ezek szerint semmit sem tehetnek?

— Kötelességünk a piac általános higiénés helyzeté-
nek és a bűfék, sütődék állapota-
jának az ellenőrzése. A piac közegészségügyi helyzete azonban megfoghatatlan, ugyanis nem találunk felelő-
söket. Kit kényszerítsünk a kukák, konténerek, közifolyók, mellék helyiségek szá-
mának növelésére, a szemé-
tszabályszerű tárolására és el-
szállítására, tömören az alap-
vető higiénés szabályok betartására. A közegészségügyi hiányosságok megszüntetésé-
re születnek ugyan határozatok, de ha nincs gazda, nincs kit felelősségre vonni. Már-
pedig pillanatnyilag nincs vezető, felelős. Mi annyit te-
hetünk, hogy rendszeres ellenőrzéssel a bűfeket kény-
szerítjük az alapvető tisztasági állapotok biztosítására, a sütődékben, és a közvetlen környékükön lévő terület tisztaságának megteremtésé-
re.

— S a gyanús küllemű élelmiszereket áruló magán-
kereskedőkkel szemben?

— Amennyiben külföldi állampolgár árulja ezeket, nem tehetünk semmit. Már-
pedig javarészt ők árusítják a romlott húst, tejterméket. Ennek megakadályozása első-
sorban a vámmatóság és a rendőrség dolga lenne. Mi legfeljebb annyit tehetünk, hogy elkérjük a bűfék számláit. Így igazolhatják, hogy nem kezalatt vásárolták az élelmiszert. Amennyiben a tárolt árurol nincs számlája, kidobhatjuk, esetenként a bűfét bezárhatjuk.

— Milyen veszéllyel fen-
yegeti a várost e nagybani szeméttel?

— A rácsalók, nevezetesen a patkányok elszaporodása várható. Külön magyarázatot nem igényel, hogy a rácsalók a legzaporább fertőzőesztérjesztők. Ilyen körülmények között bármikor ki-
törhet ételmérgezés és járványos megbetegedés.

Talán ezt nem kellene megvárni.

Kalocsai Katalin

Segítség, elúszunk!

A piaccal elúszunk. Már régen nem az, amire kitál-
lították, megépítették. No, gyar szavak. A „megfőtt a igen. Kapható olcsó bugyi, olcsó zokni, olcsó, olcsó... Használtpiac-jellege az jönnek a rendőrök! A vá-
ros bankjaiból napjában átlagosan kétszer telefonoznak hamis valuták miatt. Az egész város területén, és a környező településeken soha annyi lakásbetörés, autóteltetés, garázdaság nem történt, mint azóta, hogy piacunk működik. A vele szemközt levő temetőben mindennapos a sirgylázás. Elúszunk.

A hatóságok tehetetlenek. Keseregnek a vámosok, a rendőrök, az ügyészek — a minap is piacgyűben érte-
keztek a Csongrád Megyei Főügyészségen — nincs elég emberük, elegendő hatáskörük. Az alkalmazható szankciók hovatovább nevetése-
sek a bűnözés mértékéhez viszonyítva. Eljutottunk (össznépi) megalkuvásunk határára. Ha tetszik, ha nem, most már arra is figyel-
nünk kell, mennyibe kerül is nekünk ez az olcsó piac. Az egész országra jellemző romló közrend, köz-
biztonság ütemesebb Szege-
den. S ne áltassuk magunkat! A vámosokra, a rend-
fenntartókra hiába mutoga-
tunk: sem a jövő hónapban, sem azután nem lesznek képesek többre, jobbra az ed-
digi teljesítményeiknél.

Mi a teendő? Be is lehetne zá-
rni, meg is lehetne szüntetni a Cserepes sori piacot (mint a harkányit), de ez egy nagyon népsze-
rűtlen intézkedés lenne, s kétes eredménnyel járna (most még legalább egy helyen vannak... így érvelnek a piac betiltásának ellenzői). Volna másik, gyors intézkedésre (s nem megol-
dásra) lehetőség (?): ha a vámosok országos parancsnoksága, a Belügyminis-
térium máshol nélkülözhető embereket küldene Szege-
re, a helybéliakat megerősítendő. Több szem, többet lát... Addig is szelektív bűnüldözés marad, illetve lép érvénybe, a csip-csup ügyekkel nem foglalkoznak. A Csongrád Megyei Fő-
ügyészségnek pedig az a szándéka, hogy összegyűjt minden, a piacot terhelő, azzal összefüggésbe hozható tényt, információt, s kellő mérlegelés után, ha úgy látja, jónak, a cégbíróshoz folyamodik. Ugyanis a cég-
bíróshoz a formailag egyet-
len illetékes, amely föllép-
het a piac gazdájával, a kor-
látolt felelősségű társasá-
gal (benne a szegedi tanács!) szemben. Talán a cég-
bíróshoz megkérdezheti: mon-
danák már meg, mennyit áldoznának nyereségükből Szege-
dre? Akár meg is al-
kudhatnának.

Mag Edit

Alsóvárosi rettegő

— Hajlandó meghallgatni?

— Természetesen.

— Tudja, hogyan élünk? — nem bírja folytatni, zokog egy sort, aztán nehezen újakezdi. — Rettegünk. Se éjjelünk, se nappalunk. A tizenöt éves lányunkat nem merjük egyedül hagyni otthon.

— Hol laknak?

— Az Alsónyomás soron.

— Akkor már értem.

— Dehogyan érti, fogalma nincs, mi lett itt. Éjjelente az utcában isznak a jugoszlávok. Hangoskodnak, részegen verekednek. Nincs nyugtunk. Képzeld el az idős, egyedülállókat, házaspárokat! Sokan laknak erre felé. Nappal újabban felénk menekülnek a bűnözők a rendőrök elől.

— Úgy érti, be a házakba?

— Pontosan. Beugranak a kerítésen, szaladnak a kertek alján végig. A múlt szombaton hozzánk is — újból elsírja magát — bejött egy. Főztem, amikor hal-
lom, ugat a kutya. Kínézek az udvarba, hát, ott áll előttem egy férfi. Egyik kezében kés vagy mi, nem tudom pontosan, azt láttam, hogy fénylett, csillogott. Csöndre intett, és szaladt tovább. De már az üldözői, a rendőrök, kintől kiabáltak: nyissák ki a kaput! Fogják meg a kutyát, nehogy megharapjon! Mozdulni sem bírtam a félelemtől.

— Előfordult már máskor is?

— Hányszor, de hányszor! Ezek úgy röpülnek, mint a madarak. Egészen ide-
szoktak. A szomszédom, megtermett férfi mesélte, rá fegyvert fogott egy. Elhiszi nekem, hogy rettegünk?

— El.

— Mondja meg, mit csinálunk? Hú-
zunk szögesdrót-kerítést? Élünk, mint egy gettóban? Különben, mesélik, akik el-
szaladnak a rendőrök elől, azoknál nincs is semmi. Ők terelik el a figyelmét a fu-
tásukkal az igazi bűnözőről. Kihez fordulunk? Az ember sírva fakadt ezen a temetőn is. Itt vendégeskedett egy nyugatnémet házaspár, videóra vettek amit láttak, mert azt mondták, ha mesélnék, senki sem hinné el nekik. Kell ez nekünk, erre van szüksége Szege-
dnek?

— Nem, nem, dehogyan.

— Hát a tanácsé is ez a piac, nem? Higgye el, még a környéken sem láttam közterület-felügyelőt, azt sem tudom, hogy néznek ki. Miért nem ide jönnek? Fé-
lünk! Nem tudna maga segíteni, vala-
hogy?

— Most, hogy elmondta, megkönnye-
bült legalább?

Kis szünet után:

— Igen, azt hiszem.

— Ennyit tudtam segíteni.

— mag —

Nagy László felvétele

